ענין שינוי הזמנים באמריקה

א) שו"ע או"ח סי' פט (סע' א) ומ"ב (ס"ק ח)
ב) שו"ע או"ח סי' נח (סע' ג)
ג) אגרות משה או"ח ח"ד (סי' ו)
ד) [illegible]
ה) [illegible]

מ"ב (ס"ק ח)

(ד) יצא בדיעבד

(ח) ואפילו שלא בשעת הדחק ודוקא [illegible] לדרך ופמ"ג. אחר דחק ואונס אפילו לכתחילה [illegible] יע"ש ודין דדברי הפמ"ג אינם אמורים רק לענין [illegible] עיין פה אחר שמאיר המזרח [illegible] ושמיעת [illegible] משהאיר המזרח אבל לענין ק"ש שקודם התפלה לא איירי המחבר בסימן זה ועיין לעיל בסימן נ"ח בבה"ל מקי"ש דלא יצא בזה ידי חובת ק"ש אף דיעבד אם רגיל [illegible] על שיכיר את חבירו הרגיל עמו קצת ברחוק ד"א [illegible] מזמן דהאיר המזרח [illegible] או להניח תפילין ולברך עליהן דבודאי אין לברך עד שיגיע הזמן דמשיכיר הנ"ל׃

א) שו"ע או"ח סי' פט

סימן פט הלכות תפלה וזמנה. ובו ח' סעיפים׃

א "זמן תפלת השחר מצותה שיתחיל (א) עם הנץ (א) החמה כדכתיב ייראוך עם שמש * ואם התפלל משעלה (ב) (ב) עמוד השחר והאיר (ג) פני המזרח (ד) * יצא׃

ב) שו"ע או"ח סי' נח

ג * [illegible] (יב) אנוס כגון שהיה (יג) משכים לצאת לדרך במקום גדודי חיה וליסטים שלא יוכל לעמוד ולא לכוין אפילו פרשה ראשונה ואפילו * עד [על] לבבך או שבני השיירא (קרא[illegible]) הולכים מהרה ולא ימתינו לו (יד) כלל (טו) יכול (טו) לקרותה עם ברכותיה משעלה עמוד השחר דכיון שעלה עמוד השחר שפיר קרינן ביה ובקומך "וגם שפיר מקרי (יז) יוצר (ה) אור. אבל אם אינו במקום גדודי חיה וליסטים וגם אין בני השיירא נחפזים כ"כ אפילו יוצא לדרך אחר שעלה עמוד השחר אינו קורא עד שיגיע זמנה׃

מ"א (ס"ק ...)

(טו) לקרותה. ויניח תפילין (יז) ולא יברך עליהם קודם שיגיע הזמן דמשיכיר את חבירו ברחוק ד"א [illegible] עיין לי (יז) יוצר אור. ובגר"א ובמג"א [illegible] לומר יוצר אור [illegible] שיכיר בין תכלת ללבן והוא הזמן דעד שיכיר את חבירו ברחוק ד"א וכנ"ל. גם בביאור הגר"א [illegible] ואלה"ר צריך [illegible] להתחיל אם יוכל [illegible] תפילין וכנ"ל׃

ג) אגרות משה
או"ח ח"ד (סי' ו)

ענין הקדמת זמן ציצית, תפילין, ק"ש ותפילה שחרית כשהמדינה הקדימה זמן היום מחמת חוסר דלק

ר"ח אדר תשל"ט.
למע"כ חתני כבני הרה"ג ר' משה דוד טנדלר שליט"א בן מחותני האהוב הרה"ג ר' יצחק אייזיק שליט"א.

הנה בדבר ק"ש ותפלה דשחרית שנקבע מהמדינה להקדים זמן היום לשעה מחוסר שמן השרפה

מצד המלחמה של הערביים ורובא דאינשי הרי צריכין להתחיל פעולתם מגילא בשעה קודם שלכן הוא שעת הדחק גדול שמפורש בסימן נ"ח סעיף ג' שיכולין לקרות משעלה עמוד השחר וצריך לידע בדיוק מתי הוא התחלת הזמן לאלו שאנוסים, ואף שבש"ע נקט אנוס כגון שהיה משכים לצאת לדרך במקום גדודי חיה וליסטים או בבני שיירא שלא ימתינו לו הוא לאו דוקא שנים אלו דאלו שצריכין לילך למלאכתו ודאי אין לך אונס גדול מזה.

ולענ"ד נראה שיניחו טלית ותפילין כדי שלא יתרגלו להתפלל בלא טלית ותפילין אף כשתעבור שעת הדחק שאז יהיו מחוייבין לקרא ק"ש ולהתפלל דוקא בטלית ותפילין, וגם בימים אלו יש לחוש שישכחו מלהניח אחר התפלה, אבל לא יברכו על הטלית אלא לאחר התפלה אם יהיה הכרת הכיר ד"א ואם לא יהיה עדיין הכרת ד"א יצטרכו לחכות עד שיהיה הכרת ד"א, ואם יהיה מוכרח לילך לפרנסתו יוכל ללבוש ואין עליו חיוב כל כך מאחר שלובש טלית קטן ויברך עליו אח"כ בכל מקום שימצא בעת הכרת ד"א, ובדבר תפילין אם גם אחרי התפלה עדיין לא יהיה הכרת ד"א והלא יהיה מוכרח ללכת תיכף אחר התפלה לפרנסתו ולא יזדמן לו להיות במקום שיוכל להניח תפילין אשר יש לו לדרך ג"כ אף ששוה הו"ה שלא יבא לזלזל במצוות בשלא יברך, ולפחות אינשי גם בכל אופן יש לומר להם שיברכו ויש לסמוך על הרי מרן שהביא השו"ע סימן ל' שיש לחוש שע"י שלא יברכו לא יהיה עוד המצוה חשובה כל כך, ועיין בספר הרי"ן בדרכם דף פ"א בד"ה דבר בטעם הרי יהיה על שלא ברכו במהרה תחלה, ובשעת הדחק הוא יש לסמוך על דעת יחיד נגד רבים דאיסור דרבנן אף להש"ך בנקודות הכסף ארו"ה בסוף סימן רמ"ב ולהפר"ח אף בגאוה"א משמען עיי"ש, ואף שכתב שם הש"ך דבעי שיהיה גם חשש הוא חשש זלזול שיש בהנחה בלא ברכה עדיף מהפסח דמצוה, ובקיצתתי בתשובה האו"ח קמא סימן י'.

ד) [illegible]

ושאלתי להגר"ח חיים קניבסקי שליט"א "מה דעתו של מרן החזו"א בזמן משיכיר, לטלית ולתפילין, כמה מינוטין קודם הנץ החמה" והשיב לי (בכתב) "לא שמעתי, ואני נוהג מ' דקות לפני הנץ", עכ"ל, (סיון תשס"ג).